

01: 479251

Macrofauna uit het Wantij

Bemonsteringsjaar 1999

Macrofauna uit het Wantij

Bemonsteringsjaar 1999

in opdracht van	Rijkswaterstaat Directie Zuid Holland
-----------------	---------------------------------------

uitvoering	ing. T. van Haaren, ing. L. Janmaat, J. Mulder, D. Tempelman & ir. M. Wilhelm
namens opdrachtgever	dhr. J. Mol

rapportnummer	code opdrachtgever	status
99.1436	Zha 6660-P11	conceptrapport

autorisatie	Naam	paraaf	datum
opgemaakt	ir. M. Wilhelm		30-09-99
goedgekeurd	drs. T. Burger		30-09-99

AquaSense

Kruislaan 411a
Postbus 95125
1090 HC Amsterdam
telefoon 020-5922244
telefax 020-5922249

Citeren als: AquaSense (1999). Macrofauna uit het Wantij Bemonsteringsjaar 1999 - In opdracht van : Rijkswaterstaat Directie Zuid Holland. Rapportnummer: 99.1436.

Inhoud

1.	Inleiding	1
2.	Methode	3
3.	Resultaten	7
4.	Literatuur	11

Bijlage

- Bijlage 1. Dichtheden per monster
- Bijlage 2. Gemiddelde dichtheden per locatie
- Bijlage 3. Biomassa per monster
- Bijlage 4. Gemiddelde biomassa per locatie
- Bijlage 5. Indices per monster
- Bijlage 6. Gemiddelde indices per locatie
- Bijlage 7. Determinatieverantwoording

1. Inleiding

Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland heeft AquaSense opdracht gegeven voor de determinatie van 51 macrofauna-monsters afkomstig uit het Wantij.

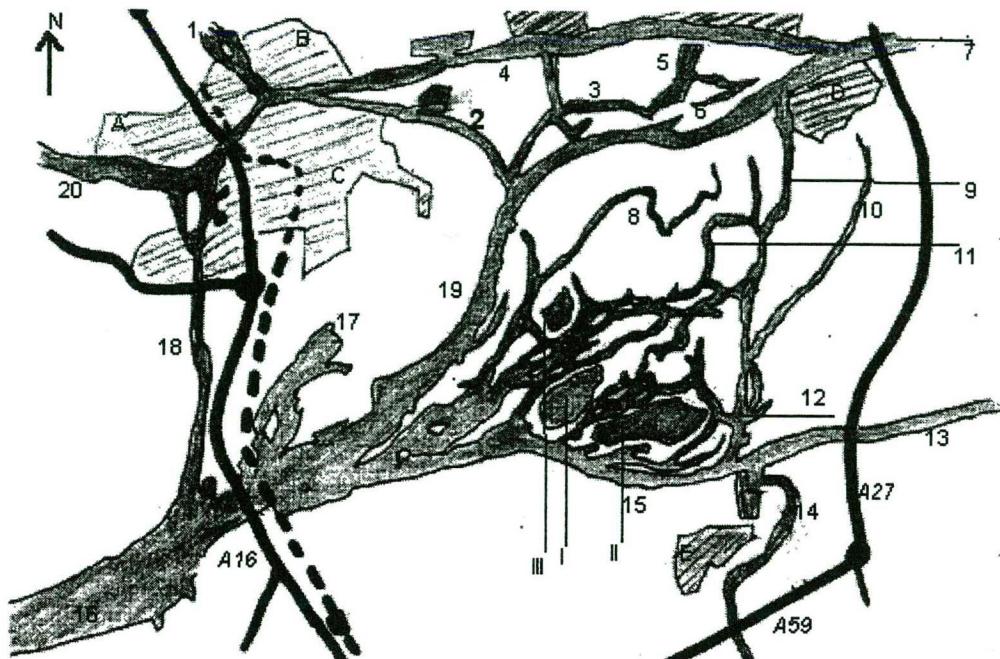
De Meetdienst Directie Zuid-Holland heeft in april 1999 zeventien macrofauna-monsters genomen in drievoud. Voorliggend rapport doet verslag van de determinaties alsmede van een aantal berekeningen welke met de analyseresultaten zijn uitgevoerd.

Het onderzoek sluit aan bij eerdere onderzoeken welke AquaSense in opdracht van Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland heeft uitgevoerd (1997, 1998 en 1999).

2. Methode

2.1. Gebiedsaanduiding

Alle bemonsterde locaties zijn gelegen in het Wantij (zie Figuur 1). Het Wantij loopt van de Nieuwe Merwede (km 971), langs de zuidwest kant van de Sliedrechtse Biesbosch naar de kruising van wateren (km 976) die de grens vormen tussen Zwijndrecht, Papendrecht en Dordrecht. Deze kruising wordt gevormd door de Oude Maas (west), Noord, Beneden Merwede (oost) en het Wantij.

Figuur 2.1: Namen van de verschillende wateren in en rond de Biesbosch. Legenda: water=grijs, bebouwing=gearceerd, (snel)wegen=zwarte lijnen (met wegnummer cursief), spoorlijn=stippellijn. De cijfers verwijzen naar namen van wateren: 1- Noord, 2- Wantij, 3- Kikvorschkil, 4- Beneden Merwede, 5- Hengst, 6- Sneepkil, 7- Boven Merwede, 8- Gat van Lijnoorden/Boomgat, 9- Steurgat, 10- Bakkerskil, 11- Ruigt, 12- Spijkerboor, 13- Bergsche Maas, 14- Donge, 15- Amer, 16- Hollands Diep, 17- Zuid-Maartensgat, 18- Dordtsche Kil, 19- Nieuwe Merwede, 20- Oude Maas. De letters verwijzen naar steden: A- Zwijndrecht, B- Papendrecht, C- Dordrecht, D- Werkendam, E- Geertruidenberg. De Romeinse cijfers verwijzen naar namen van spaarbekkens: I- Honderd en dertig, II- de Gijster, III- Petrusplaat. Schaal: 1 cm op de kaart komt overeen met 2,25 km.

2.2. Monstername

De meetdienst Zuid-Holland heeft op 15, 16, 19, 20 en 21 april 1999 op zeventien locaties monsters genomen met een box-corer (20 bij 30 cm, monsteroppervlak 0,06 m²). Op iedere locatie zijn drie submonsters genomen (A, B en C) welke apart werden geconserveerd en geanalyseerd. Na spoelen over een zeef met maaswijdte 500 µm werden de monsters geconserveerd met alcohol of formaline.

2.3. Determinatie

Het uitzoeken en determineren is uitgevoerd conform de richtlijnen van het Nader Onderzoek Zuidrand en Proefsanering Noordelijk Deltabekken (Klink et al. 1996), inclusief lengtemetingen om hieruit de biomassa te berekenen. Hierbij zijn de volgende bepalingen uitgevoerd:

- lengtemeting van chironomiden tot op 0,5 mm nauwkeurig bij een lengte <10 mm en tot op 1 mm nauwkeurig bij een lengte vanaf 10 mm;
- diametermeting van het 11e segment van alle tubificiden (in levulosesiroop) tot op 50 µm nauwkeurig;
- bepaling van de schelplengte van alle Mollusca tot op 0,5 mm nauwkeurig.

De lengte van de chironomiden en mollusken werd bepaald met behulp van millimeterpapier onder de petrischaal. Grote najaden zijn opgemeten met een schuifmaat. De wormen zijn geprepareerd met afstandhouders tussen object- en dekglas om platdrukken van de wormen te voorkomen. Deze zijn tot op 50 µm nauwkeurig opgemeten met een oculair-micrometer.

In geen van de monsters werden dermate grote hoeveelheden van een soortgroep aangetroffen dat er gesubsampled diende te worden.

Van alle in de monsters aangetroffen *Chironomus*-larven is met behulp van een vergroting van 100-200 x bepaald of deze een normaal ontwikkeld mentum hebben of dat er sprake is van een misvorming. De resultaten hiervan zijn terug te vinden in Bijlage 5 (aantal bekeken larven en percentage misvormingen) en Bijlage 6 (gemiddelden en standaarddeviaties van drie submonsters).

3. Resultaten

De resultaten zijn gepresenteerd in de vorm van tabellen, welke zijn opgenomen in Bijlage 1 en 2. De uit deze resultaten gegenereerde biomassa's en indices zijn eveneens in de Bijlage opgenomen.

Bijzondere soorten

Dikerogammarus villosus (402_MA_C): De Reuzenvlokreeft is in de Nederlandse rivieren heden ten dage een van de algemeenste kreeftachtigen. Het is daarom des te opmerkelijker dat ze in het Wantij slechts op één lokatie is aangetroffen. Van deze vlokreeft is bekend dat ze een herkomst heeft uit het Ponto-Kaspische gebied. Daar vandaan heeft de soort zich verder kunnen verspreiden via de Donau. Dankzij de aanleg van het Main-Donau kanaal in september 1992, welke het stroomgebied van de Rijn verbindt met die van de Donau, heeft de soort in 1994 ook ons land weten te bereiken. In Nederland is zij nu zeer algemeen in de grote rivieren (Rijn, Maas, Waal en IJssel) en ook daarbuiten wordt ze al waargenomen (bijvoorbeeld in en om Amsterdam, en in Friesland en Groningen (Van Haaren 1998)). Volgens Platvoet (mond. med.) heeft ze een duidelijke voorkeur voor turbulentie. Vooral klotsende oevers lijkt hij te verkiezen. Volgens Carausu e.a. (1953) zoekt de soort meer de stilstaande of langzaamstromende delen op (meren, kanalen) en wordt minder in de rivieren zelf gevonden.

Ferrissia wautieri (407_MA_B): Dit smurfslakje komt met name voor in voedselrijke, stilstaande tot zwak stromende, veelal grotere wateren en voedselrijke, niet-zure vennen. Hij ontbreekt in brakwatergebieden. De Smurfslak leeft op nogal verschillende substraten, zoals planten (meeste locaties), stenen maar ook op modderige bodems (voornamelijk in de winter). Populaties bereiken de hoogste dichthesen nabij de uitlaatpunten van electriciteitscentrales, waar het water wordt verwarmd door het uitleten van koelwater, waardoor de soort als thermofiel kan worden gekenschikt. Dit is in overeenstemming met vondsten uit warmwaterbronnen buiten Nederland. In Nederland is de soort wijd

verspreid maar waarnemingen uit grote rivieren zijn schaars. De vondst in het Wantij is dus bijzonder te noemen.

Glyphotaelius pellucidus (12_MA_B): De larve van deze kokerjuffer wordt meestal geassocieerd met dode bladeren van bomen, bijvoorbeeld in bospoeltjes. Ze komt voor in stilstaande en langzaam stromende, permanente en temporaire wateren. De soort komt ook wel voor in kwelsloten en- greppels met veel bladafval en ander organisch materiaal, mesotrofe vennen (Van Haaren 1998). Volgens Higler (1995) is de soort in Nederland algemeen, maar naar de ervaring van AquaSense komt ze in west Nederland nauwelijks voor. De vondst in het Wantij is vermoedelijk te verklaren door drift.

Jaera istri (402_MA_A, B en C): Deze waterpissembed is pas recent voor de wetenschap beschreven (Veuille 1979) als een endemische soort van de Donau. Ze is van deze rivier gemeld uit Roemenië en Oostenrijk tot aan de Duits-Oostenrijkse grens (Veuille 1979; Pöckl 1988). Net als vele andere soorten (*Hypania invalida* (Polychaeta), *Dikerogammarus* sp., *Corophium curvispinum* (Crustacea)) heeft ook deze soort, als gevolg van de opening van het Main-Donau-kanaal, recent ons land weten te bereiken. De soort is eerder door AquaSense al aangetroffen op een stuk touw uit de Nieuwe Merwede (AquaSense 1998a) en de Rijn bij Opijken (AquaSense 1999a) en Gumeren (AquaSense 1998b). In het Wantij is de soort alleen op lokatie 402 aangetroffen).

Kloosia pusilla (403_MA_A en B): De larve van deze dansmug is een karakteristieke bewoner van schuivend zand (in stromende wateren). In Nederland is de soort recentelijk gevonden in, onder andere, de Waal (AquaSense 1998b), de Nieuwe Merwede en de IJssel. Van de omliggende West-Europese landen zijn er nauwelijks recente gegevens (Van Haaren 1998). Binnen dit project is hij slechts in één monster (van lokatie 403) aangetroffen. Mogelijk is hier sprake van een minder slibrijke plek in het Wantij.

Nereis spec. (101_MA_B): De meeste polychaeten, en ook die van het geslacht *Nereis*, worden gewoonlijk aangetroffen langs de kust, onder brakke of mariene omstandigheden. De vondst van *Nereis* zover het binnenland in is dan ook opmerkelijk. Helaas kon niet worden bepaald welke soort het betrof, aangezien het een fragment van een juveniel individu betrof. In aanmerking komen *N. succinea* (estuaria) en *N. diversicolor* (zoute maar ook brakke kustwateren; tevens in brak water binnendijks).

Pseudanodonta complanata (310_MA_B): De Platte Zwanenmossel leeft meestal in het zand of modder van rustige wateren (rivierbochten, grote beken, meren) in de diepere zones, tot 11 m diep. In meren vertoont de mossel een sterke voorkeur voor dieper water. Tevens prefereert hij een substraat van zand en fijn grind maar komt soms ook voor op modderige bodems. Het water moet bij voorkeur een temperatuur hebben van 15-20 °C en een maximale saliniteit van 0,5 %. De soort wordt bedreigd door waterwerken, verontreiniging (landbouw, huishoudelijk, industrieel) en eutrofiëring. In Nederland in hij vrij zeldzaam (Biesbos, Eemmeer, IJsselmeer, Merwedekanaal, Waal) (Van Haaren 1998).

Rhyacodrilus coccineus (406_MA_A): Deze subrheofiele oligochaet komt voor in de zandige sedimenten van rivieren en meren. Ze komt vaak voor in mesotrofe situaties, in overgangssituaties tussen organisch verontreinigde en niet verontreinigde (Van Haaren 1998). In Nederland is deze worm vrij zeldzaam.

4. Literatuur

Algemene literatuur

- AquaSense (1993). Proefsanering Spijkerboor Brabantsche Biesbosch. Macrofauna analyses eerste helft 1993.- In opdracht van : Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland. Rapportnummer: 93.0416.
- AquaSense (1997). Proefsanering Spijkerboor en Nieuwe Merwede bemonsteringsjaar 1997. Onderzoek naar de samenstelling en biomassa van de macrofauna.- In opdracht van : Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland. Rapportnummer:97.1062.
- AquaSense (1998a). Macrofauna onderzoek Brabantse Biesbosch 3. Sedimentmonsters uit Spijkerboor, Gat van Buisjes en Nieuwe Merwede, 1998.- In opdracht van : Rijkswaterstaat Directie Zuid-Holland. Rapportnummer: 98.1233.
- AquaSense (1998b). Macrofauna in de Gamerense Waard. Inventarisatie van twee nevengeulen en een strang, april 1998. - In opdracht van: Rijksinstituut voor integraal zoetwaterbeheer en afvalwaterbehandeling/RIZA. Rapportnummer: 98.1248b.
- AquaSense (1999a). Macrofauna van de stromende nevengeul bij Opijken. Evaluatie over de periode 1993-1998. In opdracht van: RIZA Arnhem. Rapportnummer: 99.1253.
- AquaSense (1999b). Macrofauna uit de Nieuwe Merwede en Spijkerboor Bemonsteringsjaar 1999 - In opdracht van : Rijkswaterstaat Directie Zuid Holland. Rapportnummer: 99.1408.
- Haaren, T. van (1998). De ecologie van de Nederlandse aquatische macrofauna II. Een literatuuronderzoek. Interne publicatie Zuiveringschap Hollandse Eilanden en Waarden, Dordrecht. 236p+ 16p literatuurbijlage.
- IAWM (1984). Handleiding voor hydrobiologische milieu-inventarisatie. 61p.
- Klink, A. (1996). Methodiek gehanteerd bij het "Nader Onderzoek Zuidrand" onderdeel macrofauna. Hydrobiologisch Adviesburo Klink Rapp. Med. 24 jan. 1996: 22p.
- Mol, A.W.M. (1984). Limnofauna Nederlandica. Een lijst van meercellige ongewervelde dieren aangetroffen in binnenwateren van Nederland. Nieuwsbrief E.I.S. 15. 124p.
- Pauw, N. de & R. Vannevel (eds.). (1991). Macro-invertebraten en waterkwaliteit. Determineersleutels voor zoetwater macro-invertebraten en methoden ter bepaling van de waterkwaliteit. Dossier Stichting Leefmilieu i.s.m. Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming, Gent. 316p.

- Wiegand, M & H. Mattheiss (1993). Oligochaete species of the northern part of the river Rhine. Limnologica 23 (2): 145-151.
- Borstelwormen**
- Brinkhurst, R.O. (1971). A Guide for Identification of British Aquatic Oligochaeta. Fresh. Biol. Assoc. Sc. Publ. 22. 55p.
- Brinkhurst, R.O. & B.G.M. Jamieson (1971). The aquatic Oligochaeta of the world. Oliver & Boyd, Edinburgh: 200-707.
- Brinkhurst, R.O. & R.D. Kathman (1983). A contribution to the taxonomy of the Naididae (Oligochaeta) of North America. America. Can. J. Zool. 61: 2307-2312.
- Hartmann-Schröder, G. (1996). Die Tierwelt Deutschlands 58. Teil. Annelida, Borstenwürmer, Polychaeta. 2., neubearbeitete Auflage. Gustav Fischer Verlag, Jena-Stuttgart-Lübeck-Ulm. 594p.
- Sauter, G. (1995). Bestimmungsschlüssel für die in Deutschland verbreiteten Arten der Familie Tubificidae mit besonderer Berücksichtigung von nicht geschlechtsreifen Tieren. Lauterbornia H. 23: 1-52.
- Sperber, C. (1950). A guide for the determination of European Naididae. Almqvist & Wiksell Boktryckeri AB, Uppsala, Zool. Bidrag 29: 46-78.
- Verdonschot, P.F.M. (1979). Aquatische oligochaeta, introductie. Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke. Rapporten en verslagen 11. 45p.
- Kokerjuffers**
- Edington, J.M. & A.G. Hildrew (1995). A revised key to the caseless caddis larvae of the British Isles with notes on their ecology. Fresh. Biol. Assoc. Sc. Publ. 53. 134p.
- Higler, L.W.G. (1995). Lijst van kokerjuffers (Trichoptera) in Nederland met opmerkingen over uitgestorven en bedreigde soorten. Ent. Ber., Amst. 55: 149-156.
- Lepneva, S.G. (1970). Fauna of the U.S.S.R. Trichoptera II (1): larvae and pupae of Annulipalpia.- Zool.Institute of sciences of the U.S.S.R., new serie nr. 88. (Translation from 1964 Russian edition).
- Lepneva, S.G. (1971). Fauna of the U.S.S.R. Trichoptera II (2): larvae and pupae of Integripalpia.- Zool.Institute of sciences of the U.S.S.R., new serie nr. 95. (Translation from 1966 Russian edition).
- Pitsch, T. (1993). Zur larvaltaxonomie, faunistik und ökologie mitteleuropäischer fließwasser-köcherfliegen (Insecta: Trichoptera). Landschaftsentwicklung und umweltforschung. Schriftenreihe des fachbereichs 14 -landschaftsentwicklung- der Technischen Universität Berlin. Sonderheft S8.
- Stroot, P.& H. Tachet, & S. Dolédec. (1988). Les larves d' *Ecnomus tenellus* et d' *E. deceptor* (Trichoptera, Ecnomidae): Identification, distribution, biologie et écologie. Bijdr. tot de Dierk. 58 (2): 259-269.
- Wallace, I.D., B. Wallace & G.N. Philipson (1990). A key to the case-bearing caddis larvae of Britain and Ireland. Fresh. Biol. Assoc. 51. 237p.
- Kreeftachtigen**
- Carausu, S., E. Dobrea & C. Manolache (1953). Amphipoda forme salmastre si de apa dulce. - In: Bodnariuc, N. & al. (eds.): Fauna Republicii Populare Romini 4, Crustacea 4:1-407, Acad.Rep.Populare Romini., Bucaresti.
- Holthuis, L.B. & G.R. Heerebout (1986). De Nederlandse Decapoda (garnalen, kreeften en krabben). Wet. Meded. KNNV 179, Hoogwoud. 66p.
- Pinkster, S. & D. Platvoet. (1986). De vlokreeften van het Nederlandse oppervlakewater. Wet. Meded. KNNV 172, Hoogwoud. 44p.
- Veuille, M. (1979). L'Évolution du genre *Jaera* Leach (Isopodes; Asellotes) et ses rapports avec l'histoire de la Méditerranée. Bijdr. tot de Dierk. 49 (2): 195-217.

- Pöckl, M. (1988). Bestimmungstabel für Peracarida der Österreichischen Donau (Crustacea, Malacostraca). Wasser und Abwasser 32: 89-110.
- Mollusken
Gittenberger, E., A.W. Jansen, W.J. Kuijper, J.G.J. Kuiper, T. Meijer, G. van der Velde & J.N. de Vries (1998). De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. - Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden. 288 p.
Piechocki, A. (1989). The Sphaeriidae of Poland (Bivalvia, Eulamellibranchia) Annales Zoologici 42 (12): 249-320.
- Tweevleugeligen
Chironomidae
Chernovskii, A.A. (1961). Identification of larvae of the midge family Tendipedidae (Transl. Lees, E. Ed. Marshall, K.E.) Nat. Lend. Libr. Sci. Techn. 300p.
Klink, A. (1981). Determinatietabel voor de poppen en larven der Nederlandse Tanytarsini. Deel 1: Algemene tabellen, Wageningen. 25p.
Langton, P.H. (1991). A key to pupal exuviae of West Palaearctic Chironomidae (inclusief Update, 1995), Huntingdon. 386p.
Moller Pillot, H.K.M. (1984a). De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera). Inleiding, Tanypodinae & Chironomini. Ned. Faun. Meded. 1A, EIS, Leiden. 277p.
Moller Pillot, H.K.M. (1984b). De larven der Nederlandse Chironomidae (Diptera). Orthocladiinae sensu lato. Ned. Faun. Meded. 1B, EIS, Leiden. 175p.
Moller Pillot, H.K.M. & S.M. Wiersma (1997). De larven van het geslacht *Einfeldia* Kieffer, 1924: nomenclatuur en tabel tot de soorten (Diptera: Chironomidae). Nederlandse Faunistische Mededelingen 7: 11-14.
Moller Pillot, H.K.M. & H.J. Vallenduuk (1995). Lesmateriaal expertdag muggelarven 8 december 1995. WSE. RIZA, Lelystad. Notitie Nr. 95.18. 23p.
Seather, O.A., (1977). Taxonomic studies on Chironomidae: *Nanocladius*, *Pseudochironomus* and the *Harnischia* complex. Bulletin of the fisheries research board of Canada, 196. 143p.
Vallenduuk, H.J., S.M. Wiersma, H.K.M. Moller Pillot & J.A. van der Velden (1995). Determinatietabel voor larven van het genus *Chironomus* in Nederland. RIZA Lelystad. 34p.

Bijlage

Bijlage 1. Dichthesden per monster

In de spreadsheets is in de kop uw eigen omschrijving van het monster genoteerd. Daarnaast staat het EcoLIMS-nummer vermeld. Dit is het nummer dat het monster bij binnenkomst bij AquaSense krijgt. De gevonden aantallen zijn omgerekend naar aantallen per vierkante meter.

Bijlage 1 Dichtheid

		par_name	307371	307372	307373	307374	307375	307376	307377	307378	307379	307380	307381	307382	307383	307384	307385	307386	307387	307388	307389		
GROEP			402_MA_C	403_MA_A	403_MA_B	403_MA_C	404_MA_A	404_MA_B	404_MA_C	405_MA_A	405_MA_B	406_MA_A	406_MA_B	406_MA_C	407_MA_A	407_MA_B	408_MA_A	408_MA_B	408_MA_C				
Bivalvia	Anodonta anatina																						
	Corbicula fluminalis																						
	Corbicula fluminea	67	17	17	17	117	100	100	17	33	33	133	100	117	200	100	200	83	83	83			
	Dreissena polymorpha	33								17								17					
	Pisidium																					17	
	Pisidium casertanum								17	17	117				17	33	17					17	
	Pisidium casertanum plicatum											17				17	17	17					17
	Pisidium casertanum ponderosum										17	50	17	17	33			50	17	50			
	Pisidium crassum																						
	Pisidium henslowanum																						
	Pisidium mollessierianum																						
	Pisidium nitidum																						
	Pisidium subtruncatum																						
	Pisidium supinum																						
	Pseudanodonta complanata																						
	Sphaeriidae																						
	Sphaerium corneum																						
	Sphaerium solidum																						
	Unio pictorum																						
	Unio tumidus																					17	
Chironomidae	Chaetocnadius piger agg																						
	Chironomus																						
	Chironomus bermensis																						
	Chironomus plumosus agg																						
	Cladopelma lacophila gr																						
	Cladotanytarsus																						
	Cryptochironomus	67	17						17													17	
	Cryptotendipes									33	67											33	
	Einfeldia carbonaria											67	33	50	33								
	Hamschia											33	17	33									
	Kloosia pusilla																						
	Paratendipes albimanus gr																						
	Phaenopsectra																						
	Polypedilum nubeculosum agg																						
	Polypedilum scalaenum	33	17	17																			
	Procladius																						
	Prodamesa olivacea																						
	Tanytarsus																						
Crustacea	Corophium																						
	Corophium curvispinum																						
	Corophium multisetosum	33																					
	Dikerogammarus villosus	17																					
	Gammaurus	100																					
	Gammarus tigrinus	17	17																				
	Jaera istri	17																					
	Orconectes limosus																						
Diptera	Ceratopogonidae																						
Ephemeroptera	Caenis luctuosa																						
Gastropoda	Bithynia tentaculata																						
	Ferrissia wautieri																						
	Valvata piscinalis																						
	Viviparus viviparus																						
Hirudinea	Erpobdella octoculata																						
	Helobdella stagnalis																						
	Piscicola geometra																						
	Theromyzon tessulatum																						
Megaloptera	Sialis lutaria																						
Oligochaeta	Branchiura sowerbyi																						
	Eiseniella tetraedra																						
	Enchytraeidae	17																					
	Limnodrilus																						
	Limnodrilus claparedelanus	50																					
	Limnodrilus hoffmeisteri	33																					
	Limnodrilus udekemianus	33																					
	Nals elongatus																						
	Potamothrrix hammoniensis																						
	Potamothrrix moldaviensis	117																					

Bijlage 1 Dichtheid

GROEP	par_name	307371	307372	307373	307374	307375	307376	307377	307378	307379	307380	307381	307382	307383	307384	307385	307386	307387	307388	307389
	402_MA_C											33								
	Psammoryctides barbatus																			
	Quistadrilus multisetosus			17						33										
	Rhyacodrilus coccineus											17								
	Tubifex tubifex																			
	Tubificidae met haarborstels																			
	Tubificidae zonder haarborstels	33	117	67	33	17		117		17	33		133	83	17	33	67	117		50
Polychaeta	Hypania invalida	100						17		17			17	33	17		17			17
Trichoptera	Nereis																			
	Ecnomus tenellus			17								17								
	Glyphotaelius pellucidus																			
	Lype																			
	Lype reducta																			
	Grand Total	767	250	167	183	417	167	933	167	317	317	533	1017	1083	1933	1567	1300	833	517	700

Bijlage 2. Gemiddelde dichthesden per locatie

De gemiddelde dichthesden van de drie sublocaties zijn weergegeven als aantallen per vierkante meter.

Bijlage 2 Gem Dichtheid

Bijlage 3. Biomassa per monster

In de spreadsheets is in de kop uw eigen omschrijving van het monster genoteerd. Daarnaast staat het EcoLIMS-nummer vermeld. Dit is het nummer dat het monster bij binnenkomst bij AquaSense krijgt. De biomassa is weergegeven in mg asvrijdrooggewicht per vierkante meter.

GROEP	par_name	307339	307340	307341	307342	307343	307344	307345	307346	307347	307348	307349	307350	307351	307352	307353	307354	307355	307356	307357	307358	307359	307360	307361	307362	307363	307364	307365	307366	307367	307368	307369	307370	307371	307372
Bivalvia	Anodonta anatina																																		
	Corbicula fluminalis																																		
	Corbicula fluminea																																		
	Dreissena polymorpha																																		
	Pisidium																																		
	Pisidium casertanum																																		
	Pisidium casertanum plicatum																																		
	Pisidium casertanum ponderosum																																		
	Pisidium crassum																																		
	Pisidium henslowanum																																		
	Pisidium mollescierianum																																		
	Pisidium nitidum																																		
	Pisidium subtruncatum																																		
	Pisidium supinum																																		
	Pseudanodonta complanata																																		
	Sphaeridae																																		
	Sphaerium corneum																																		
	Sphaerium solidum																																		
	Unio pictorum																																		
	Unio tumidus																																		
Chironomidae	5																																		
	Chaetocladius piger agg																																		
	Chironomus																																		
	Chironomus bernensis	29																																	
	Chironomus plumosus agg	22	240	584	905	907	1253																												
	Cladopelma lacophila gr																																		
	Cladotanytarsus																																		
	Cryptochironomus	8																																	
	Cryptotendipes																																		
	Einfeldia carbonaria																																		
	Harnischia	3	3																																
	Kloosia pusilla																																		
	Paratendipes albimanus gr																																		
	Phaenopsectra																																		
	Polypedium nubeculosum agg																																		
	Polypedium scalaenum																																		
	Procladius	18	39	53	183	107	112	9																											
	Prodilamesa olivacea		39																																
	Tanytarsus	1																																	
Gastropoda	Bithynia tentaculata																																		
	Ferrissa wautieri																																		
	Valvata piscinalis	315	442																																
	Viviparus viviparus																																		
Oligochaeta	Branchiura sowerbyi																																		
	Eiseniella tetraedra																																		
	Enchytraeidae																																		
	Limnodrilus	22																																	
	Limnodrilus clapedelanus	398	192	256	250	176	94	150	246	208	83	254	63																						
	Limnodrilus hoffmeisteri	206																																	
	Limnodrilus udekemianus																																		
	Nais elongata																																		
	Potamothrix hammoniensis																																		
	Potamothrix moldavensis	64	256	122	220	75	124	169	166	92	159	154	38	19																					
	Psammoryctides berbatis																																		
	Quilstadrius multisetosus	6																																	
	Rhyacodrilus coccineus																																		
	Tubifex tubifex																																		
	Tubificidae met haarborstels																																		
	Tubificidae zonder haarborstels	21	122	190	133	98	127	207	450	240	21	96	17	6																					
		728	622	854	1581	4363	2999	2464	3174	2784	47682	91435	99094	28	113	938	22505	4037	766	1450	636	1245	75113	35668	101080	60949	101924	138821	3964	52782	1654	8774	44691	16690	1698

GROEP	par_name	307373	307374	307375	307376	307377	307378	307379	307380	307381	307382	307383	307384	307385	307386	307387	307388	307389	
Bivalvia	Anodontia anatina							19550											
	Corbicula fluminalis																		
	Corbicula fluminea	212	27	1240	535	430	34	1148	3279	10495	213	606	6503	1456	8120	516	210	767	
	Dreissena polymorpha							429							365				
	Pisidium																	8	
	Pisidium casertanum				36	19	401			59	96	59						59	
	Pisidium casertanum plicatum	89		8					89		59	59	59	59				89	
	Pisidium casertanum ponderosum							59	251	89	89	96				115	125	214	
	Pisidium crassum																		
	Pisidium henslowianum									36	125	73		89				89	
	Pisidium moltesterianum						19				8	19		57	38				
	Pisidium nitidum									19			96						
	Pisidium subtruncatum										109								
	Pisidium supnum								89	178			169		472			59	
	Pseudanodonta complanata																		
	Sphaeridae																		
	Sphaerium corneum																		
	Sphaerium solidum																		
	Unio pictorum																	1512	
	Unio tumidus				17569			790	21148										
Chironomidae	Cheetocladius piger egg															3			
	Chironomus																		
	Chironomus bernensis										20		29						
	Chironomus plumosus egg							232	48	409		76				220	100	88	
	Cladopelma lacophila gr																		
	Cladotanytarsus							1							0	3	1		
	Cryptochironomus			4						6								2	
	Cryptotendipes	5	13		9	4	8	4		2	1	3	40					5	
	Einfeldia carbonaria						3												
	Harnischia				8	2	10				19	10	2	4				3	
	Kloosia pusilla	1																	
	Paratendipes albimanus gr										267	122	127						
	Phaenopsectra											1							
	Polypedilum nubeculosum agg																		
	Polydium scalaenum	0																	
	Procladius			12	9	73		4	6	10	74	101	4	31	11	162	87	104	
	Prodiamesa olivacea			22					36		22	127	168	119	22			27	
	Tanytarsus															2			
Gastropoda	Bitinaria tentaculata																		
	Ferrissa wautieri															13			
	Valvata piscinalis								618					765					
	Viviparus viviparus							43891											
Oligochaeta	Branchiura soverbyi	43	419			1198	1027		303	471	270				618	419		1689	
	Eiseniella tetraedra																		
	Enchytraeidae																		
	Limnodrilus																		
	Limnodrilus claparedianus	12	44					19	33		51	28			44	19	33		
	Limnodrilushoffmeisteri							10	13		109	264			58	14	36	56	
	Limnodrilus udekemianus									145					103				
	Nais elongis																		
	Potamothrix hammoniensis		32							109		28						53	
	Potamothrix moldaviensis					256				188	114	224		51	119	55	100		
	Psammoryctides barbatus									239					9				
	Quistadrilus multisetsosus					8					2		6						
	Rhyacodrilus coccineus									66									
	Tubifex tubifex																		
	Tubificidae met haaborstels																		
	Tubificidae zonder haaborstels	19	36	16		98	3	5		78	33	16	10	44	52		31		
	Grand Total		364	80	1854	18134	1317	2321	87629	4537	11784	1609	1876	7531	3510	10304	1740	636	4624

Bijlage 4. Gemiddelde biomassa per locatie

De gemiddelde biomassa van de drie sublocaties is weergegeven als mg asvrijdrooggewicht per vierkante meter.

Bijlage 5. Indices per monster

In de spreadsheets is in de kop uw eigen omschrijving van het monster genoteerd. Daarnaast staat het EcoLIMS-nummer vermeld. Dit is het nummer dat het monster bij binnenkomst bij AquaSense krijgt.

In de matrix staan weergegeven de gesommeerde dichtheden en biomassa's van de verschillende diergroepen, enkele hieruit berekende indices alsmede de mentumafwijkingen van de Chironomidae.

EcoLIMSnrs.	Eenheden	Indices	307339	307340	307341	307342	307343	307344	307345	307346	307347	307348	307349	307350	307351	307352	307353	307354	307355	307356	307357	307358	307359	307360	307361	307362	307363	307364	307365	307366		
Dichtheid Bivalvia	n/m2		0	0	33	100	117	267	133	317	267	667	917	1100	0	0	17	67	33	0	50	33	50	1233	683	1500	50	167	167	33		
Dichtheid Chironomidae	n/m2		33	100	150	483	467	483	500	383	333	0	0	0	17	17	83	133	383	200	167	817	1600	0	0	17	217	50	67	167		
Dichtheid Crustacea	n/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dichtheid Diptera	n/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dichtheid Ephemeroptera	n/m2		0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dichtheid Gastropoda	n/m2		0	0	0	17	33	0	0	17	0	33	33	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	17	0	0	0	0	0	0	0	
Dichtheid Hirudinea	n/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	233	283	67	0	0	0	33	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	
Dichtheid Oligochaeta	n/m2		317	333	383	1050	767	1300	1550	2500	2183	450	750	167	33	33	400	250	333	383	17	0	200	17	17	33	833	233	567	767		
Dichtheid Tubificidae	n/m2		917	333	383	1050	750	1300	1550	2500	2183	433	733	117	33	33	400	233	333	383	17	0	200	17	17	33	833	233	550	767		
Dichtheid Polychaeta	n/m2		0	0	17	0	0	0	0	0	0	567	650	150	0	17	0	17	0	0	0	50	50	83	133	200	167	17	0	0		
Dichtheid Trichoptera	n/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2		710	576	644	825	545	1842	1104	1237	1070	405	708	119	25	107	858	333	675	726	10	0	183	9	44	53	1086	570	475	1342		
Biomassa Mollusca	mg AVGD/m2		0	0	125	507	3422	416	368	940	411	47257	90728	98975	0	0	48	22120	3286	0	1365	281	160	75104	35624	101026	59788	101349	138338	2587		
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2		0	0	125	193	2980	416	368	813	411	47257	90728	98975	0	0	48	22120	3286	0	1295	73	127	74264	35624	101026	59788	101349	138338	2587		
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2		0	0	0	315	442	0	0	127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	208	32	840	0	0	0	0	0	0		
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2		18	47	85	249	396	741	992	996	1303	0	0	0	2	6	32	52	76	40	75	355	902	0	0	1	75	5	9	35		
Aantal soorten Chironomidae			1	2	3	5	4	6	5	3	3	0	0	0	1	1	1	1	6	4	5	2	7	8	0	0	1	6	2	2	2	
Dichtheid Chironomidae	n/m2		33	100	150	483	467	483	500	383	333	0	0	0	17	17	83	133	383	200	167	817	1600	0	0	17	217	50	67	167		
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2		18	47	85	249	396	741	992	996	1303	0	0	0	2	6	32	52	76	40	75	355	902	0	0	1	75	5	9	35		
Chironomus bermensis werkelijk geteld aantal			0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mentumafwijking %	%		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Chironomus plumosus agg werkelijk geteld aantal			0	0	0	1	4	9	16	14	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
mentumafwijking %	%		0	0	0	0	50	0	50	7	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantal soorten Oligochaeta			5	4	5	7	8	9	7	8	8	6	6	4	2	1	5	5	3	4	1	1	0	5	1	1	2	5	5	4	6	
Dichtheid Oligochaeta	n/m2		317	333	383	1050	767	1300	1550	2500	2183	450	750	167	33	33	400	250	333	383	17	0	200	17	17	33	833	233	567	767		
Dichtheid Tubificidae	n/m2		317	333	383	1050	750	1300	1550	2500	2183	433	733	117	33	33	400	233	333	383	17	0	200	17	17	33	833	233	550	767		
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2		710	576	644	825	545	1842	1104	1237	1070	405	708	119	25	107	858	333	675	726	10	0	183	9	44	53	1086	570	475	1342		
Biomassa Tubificidae	mg AVGD/m2		710	576	644	825	545	1842	1104	1237	1070	405	708	119	25	107	858	333	675	726	10	0	183	9	44	53	1086	570	475	1342		
Biomassa Chironomidae + Oligochaeta	mg AVGD/m2		2787	2445	2789	4829	3554	8876	7412	9716	8889	2105	3612	645	148	396	3411	1540	2770	2988	140	355	1857	60	167	230	5004	2187	2554	5601		
Aantal soorten Bivalvia			0	0	2	5	4	4	5	5	6	2	2	4	0	0	1	4	1	0	3	2	3	2	1	1	1	7	5	1		
Aantal soorten Sphaerium + Pisidium			0	0	2	3	3	3	5	4	4	0	1	0	0	0	2	0	0	2	2	3	0	0	0	0	3	1	0			
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2		0	0	125	193	2980	416	368	813	411	47257	90728	98975	0	0	48	22120	3286	0	1295	73	127	74264	35624	101026	59788	101349	138338	2587		
Biomassa Bivalvia (<3,3cm)	mg AVGD/m2		0	0	125	193	2980	416	368	813	411	47257	90728	89183	0	0	48	685	3286	0	1295	73	0	74264	35624	101026	490	3116	2265	2587		
Biomassa Dreissenida	mg AVGD/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	316	0	1461	0	0	0	501	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Biomassa Corbicula	mg AVGD/m2		0	0	0	31	2587	74	0	137	100	46941	90720	87722	0	0	48	0	3286	0	526	0	0	74053	35624	101026	0	1194	829	2587		
Biomassa Sphaerium-soorten	mg AVGD/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	679	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Biomassa Pisidium-soorten	mg AVGD/m2		0	0	125	157	393	343	368	676	304	0	8	0	0	0	0	185	0	0	89	73	127	0	0	0	0	96	89	0		
Biomassa Sphaerium + Pisidium-soorten	mg AVGD/m2		0	0	125	157	393	343	368	676	304	0	8	0	0	0	0	185	0	0	89	73	127	0	0	0	0	96	89	0		
Biomassa Anodonta + Unio	mg AVGD/m2		0	0	0	5	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Biomassa kleine Anadonta + Unio (<3,3cm)	mg AVGD/m2		0	0	0	5	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Biomassa grote bivalven (>3,3cm)	mg AVGD/m2		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantal soorten Gastropoda			0	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Dichtheid Gastropoda	n/m2		0	0	0	17	33	0	0	17	0	33	33	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	17	0	0	0	0	0	0	0	0
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2		0	0	0	315	442	0	0	127	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	70	208	32	840	0	0	0	0	0	0	0
Aantal bijzondere soorten: Eph.+Trich.+Plec.			0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dichtheid bijzondere soorten	n/m2		0	0	0	17	0	0	0	0	0	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
d.Chir./d.Chir. + Olig. + Bivalvia			0,095	0,231	0,265</td																											

EcoLIMSnrs.	Eenhed	401_MA_B	401_MA_C	402_MA_A	402_MA_B	402_MA_C	403_MA_B	403_MA_C	404_MA_A	404_MA_B	404_MA_C	405_MA_A	405_MA_B	405_MA_C	406_MA_A	406_MA_B	406_MA_C	407_MA_A	407_MA_B	407_MA_C	408_MA_A	408_MA_B	408_MA_C				
Indices		307367	307368	307369	307370	307371	307372	307373	307374	307375	307376	307377	307378	307379	307380	307381	307382	307383	307384	307385	307386	307387	307388	307389			
Dichtheld Bivalvia	n/m2	117	50	250	300	100	17	33	17	150	133	233	50	150	233	217	250	283	300	333	133	117	150				
Dichtheld Chironomidae	n/m2	83	167	233	50	117	50	33	33	167	33	317	100	83	167	67	333	383	1467	1117	667	450	283	300			
Dichtheld Crustacea	n/m2	0	0	100	150	183	17	17	67	17	0	33	0	0	0	67	0	0	17	0	33	0	0	0			
Dichtheld Diptera	n/m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Dichtheld Ephemeroptera	n/m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Dichtheld Gastropoda	n/m2	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	0	0	0	50	0	0	0			
Dichtheld Hirudinea	n/m2	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
Dichtheld Oligochaeta	n/m2	700	400	967	100	267	150	83	67	67	0	333	17	67	67	117	433	433	133	83	233	250	117	233			
Dichtheld Tubificidae	n/m2	700	400	967	100	267	133	83	50	67	0	333	17	67	67	117	433	433	133	83	233	250	117	233			
Dichtheld Polychaeta	n/m2	33	133	117	217	100	0	0	0	17	0	17	0	0	0	17	33	17	0	17	0	0	0	17			
Dichtheld Trichopters	n/m2	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	17	0			
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	1089	915	1099	212	417	48	62	48	510	0	373	1198	1063	37	861	897	739	239	16	925	604	162	1889			
Biomassa Mollusca	mg AVGD/m2	51680	695	7624	44469	16242	1641	301	27	1284	18123	851	883	86507	4075	10877	597	925	6886	3093	9121	730	278	2516			
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	51680	695	7452	44469	16242	1641	301	27	1284	18123	851	883	42616	3457	10877	597	925	6886	2315	9121	730	278	2516			
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2	0	0	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43891	618	0	0	0	778	0	0	0	0			
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	13	44	52	11	31	8	2	5	60	11	93	240	60	425	46	115	211	406	401	257	406	197	219			
Aantal soorten Chironomidae		2	2	4	2	2	3	2	1	5	2	4	3	3	4	2	4	5	7	8	4	4	5	3			
Dichtheld Chironomidae	n/m2	83	167	233	50	117	50	33	33	167	33	317	100	83	167	67	333	383	1467	1117	667	450	283	300			
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	13	44	52	11	31	8	2	5	60	11	93	240	60	425	46	115	211	406	401	257	406	197	219			
Chironomus bernensis werkelijk geteld aantal		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0			
mentumaafwijking %	%																										
Chironomus plumosus agg werkelijk geteld aantal		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	6	0	0	1	0	0	0	3	1	1	
mentumaafwijking %	%														67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Aantal soorten Oligochaeta		6	6	4	2	5	3	2	3	4	0	4	1	4	2	5	5	7	2	2	7	4	4	5			
Dichtheld Oligochaeta	n/m2	700	400	967	100	267	150	83	67	67	0	333	17	67	67	117	433	433	133	83	233	250	117	233			
Dichtheld Tubificidae	n/m2	700	400	967	100	267	133	83	50	67	0	333	17	67	67	117	433	433	133	83	233	250	117	233			
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	1089	915	1099	212	417	48	62	48	510	0	373	1198	1063	37	861	897	739	239	16	925	604	162	1889			
Biomassa Tubificidae	mg AVGD/m2	1089	915	1099	212	417	48	62	48	510	0	373	1198	1063	37	861	897	739	239	16	925	604	162	1889			
Biomassa Chironomidae + Oligochaeta	mg AVGD/m2	4687	3596	5286	849	1820	440	356	268	1728	11	1882	3868	3385	672	2868	3677	3302	1392	617	3507	2722	920	6357			
Aantal soorten Bivalvia		3	1	4	5	2	1	2	1	3	3	3	3	6	3	6	6	6	5	5	5	2	3	5			
Aantal soorten Sphaerium + Pisidium		1	0	2	0	0	0	1	0	2	1	2	1	2	2	5	5	5	3	4	3	1	2	3			
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	51680	695	7452	44469	16242	1641	301	27	1284	18123	851	883	42616	3457	10877	597	925	6886	2315	9121	730	278	2516			
Biomassa Bivalvia (<3,3cm)	mg AVGD/m2	5673	695	7452	6619	16242	1641	301	27	1284	554	851	883	1917	3457	10877	597	925	6886	2315	9121	730	278	2516			
Biomassa Dreissenida	mg AVGD/m2	0	0	429	1453	621	0	0	0	0	0	0	0	0	429	0	0	0	0	0	365	0	0	0			
Biomassa Corbicula	mg AVGD/m2	3636	695	6844	3797	15621	1641	212	27	1240	635	430	34	1148	3279	10495	213	606	6503	1456	8120	516	210	767			
Biomassa Sphaerium-soorten	mg AVGD/m2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	0	0	0	0			
Biomassa Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	149	0	178	0	0	0	89	0	44	19	421	59	340	178	382	384	319	324	859	636	214	67	238			
Biomassa Sphaerium + Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	149	0	178	0	0	0	89	0	44	19	421	59	340	178	382	384	319	324	859	636	214	67	238			
Biomassa Anodonta + Unio	mg AVGD/m2	47895	0	0	39219	0	0	0	0	0	17569	0	790	40698	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1512		
Biomassa kleine Anadonta + Unio (<3,3cm)	mg AVGD/m2	1888	0	0	1369	0	0	0	0	0	0	0	790	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1512		
Biomassa grote bivalven (>3,3cm)	mg AVGD/m2	46007	0	0	37850	0	0	0	0	0	17569	0	0	40698	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Aantal soorten Gastropoda		0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	0	0	0			
Dichtheld Gastropoda	n/m2	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	17	0	0	0	0	50	0	0	0			
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2	0	0	172	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	43891	618	0	0	0	778	0	0	0	0			
Aantal bijzondere soorten: Eph.+Trich.+Plec.		0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0			
Dichtheld bijzondere soorten	n/m2	0	0	0	0	0	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17	0	0	17	0	0			
d.Chir./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,093	0,270	0,161	0,111	0,241	0,231	0,222	0,286	0,435	0,200	0,358	0,600	0,278	0,556	0,160	0,339	0,359	0,779	0,744	0,541	0,540	0,548	0,439			
d.Chiron./d.Chiron. + Prociadius											0,000	0,000	1,000	0,500	0,857	0,000	0,067	0,053	0,000	0,167	0,000	0,120	0,077	0,059			
d.Olig./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,778	0,649	0,667	0,222	0,552	0,692	0,556	0,571	0,174	0,000	0,377	0,100	0,222	0,280	0,441	0,406	0,071	0,056	0,189	0,300	0,226	0,341				
d.Chir./d.Chir. + Tubificidae		0,106	0,294	0,194	0,333	0,304	0,273	0,286	0,400	0,714	1,000	0,487	0,857	0,556	0,714	0,364	0,435	0,469	0,917	0,931	0,741	0,643	0,708	0,563			
d.Bivalvia/d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,130	0,081	0,172	0,667	0,207	0,077	0,222	0,143	0,391	0,800	0,264	0,300	0,500	0,222	0,560	0,220	0,234	0,150	0,200	0,270	0,160	0,226	0,220			
Simpson Index		0,17	0,14	0,13	0,15	0,09	0,25	0,22	0,22	0,13	0,40	0,13	0,18	0,09	0,16	0,10	0,12	0,14	0,43	0,17	0,22	0,24	0,20	0,19			
Shannon-Wiener Index		2,05	2,09	2,36	2,17	2,57	1,80	1,75	1,64	2,34	1,23	2,23	1,83	2,52	2,09	2,64	2,41	2,36	1,49	2,26	2,14	1,80	2,03	2,13			

Bijlage 6. Gemiddelde indices per locatie

Hierin staan de gemiddelde waarden van de drie sublocaties weergegeven van de gesommeerde dichtheden en biomassa's van de verschillende diergroepen, enkele hieruit berekende indices alsmede de mentumafwijkingen van de Chironomidae.

EcoLIMSnr.	Eenheid	401_MA_GEM	402_MA_GEM	403_MA_STDEV	404_MA_GEM
Indices					
Dichtheid Bivalvia	n/m2	11	19	161	92
Dichtheid Chironomidae	n/m2	94	59	478	10
Dichtheid Crustacea	n/m2				
Dichtheid Diptera	n/m2				
Dichtheid Ephemeroptera	n/m2				
Dichtheid Gastropoda	n/m2				
Dichtheid Hirudinea	n/m2				
Dichtheid Oligochaeta	n/m2				
Dichtheid Tubificidae	n/m2				
Dichtheid Polychaeta	n/m2				
Dichtheid Trichoptera	n/m2				
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	643	67	1070	683
Biomassa Mollusca	mg AVGD/m2	42	72	1449	1710
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	42	72	1196	1549
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2				
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	50	34	462	253
Aantal soorten Chironomidae		2	1	5	1
Dichtheid Chironomidae	n/m2	94	59	478	10
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	50	34	462	253
Chironomus bernensis werkelijk geteld aantal					
mentumafwijking %	%	0	1	0	1
Chironomus plumosus agg werkelijk geteld aantal					
mentumafwijking %	%				
Aantal soorten Oligochaeta		5	1	8	1
Dichtheid Oligochaeta	n/m2	344	35	1039	267
Dichtheid Tubificidae	n/m2	344	35	1033	275
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	643	67	1070	683
Biomassa Tubificidae	mg AVGD/m2	643	67	1070	683
Biomassa Chironomidae + Oligochaeta	mg AVGD/m2	2673	198	5753	2779
Aantal soorten Bivalvia		1	1	4	1
Aantal soorten Sphaerium + Pisidium		1	1	3	1
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	42	72	1196	1549
Biomassa Bivalvia (<3,3cm)	mg AVGD/m2	42	72	1196	1549
Biomassa Dreissenida	mg AVGD/m2				
Biomassa Corbicula	mg AVGD/m2				
Biomassa Sphaerium-soorten	mg AVGD/m2				
Biomassa Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	42	72	298	124
Biomassa Sphaerium + Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	42	72	298	124
Biomassa Anodonta + Unio	mg AVGD/m2				
Biomassa kleine Anadonta + Unio (<3,3cm)	mg AVGD/m2				
Biomassa grote bivalven (>3,3cm)	mg AVGD/m2				
Aantal soorten Gastropoda				1	1
Dichtheid Gastropoda	n/m2	17	17	6	10
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2				
Aantal bijzondere soorten: Eph.+Trich.+Plec.		0	1		
Dichtheid bijzondere soorten	n/m2		6	10	
d.Chir./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,1969	0,0897	0,2925	0,0550
d.Chiron./d.Chiron. + Procladius		0,0417	0,0722	0,1974	0,1601
d.Olig./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,7835	0,1148	0,6150	0,0410
d.Chir./d.Chir. + Tubificidae		0,2024	0,0962	0,3233	0,0567
d.Bivalvia/d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,0196	0,0340	0,0926	0,0348
Simpson Index		0,2311	0,0538	0,1576	0,0307
Shannon-Wiener Index		1,6742	0,2359	2,2639	0,1365

EcoLIMSnr.	Eenhed								
Indices									
Dichtheid Bivalvia	n/m2	54	89	54	233	17	306	25	133
Dichtheid Chironomidae	n/m2	142	117	44	261	170	1083	401	344
Dichtheid Crustacea	n/m2		17			22	38	17	17
Dichtheid Diptera	n/m2								
Dichtheid Ephemeroptera	n/m2								
Dichtheid Gastropoda	n/m2			11	10			17	29
Dichtheid Hirudinea	n/m2					6	10	6	10
Dichtheid Oligochaeta	n/m2	176	50	29	328	183	150	76	200
Dichtheid Tubificidae	n/m2	176	50	29	328	183	150	76	200
Dichtheid Polychaeta	n/m2		10			22	10	6	10
Dichtheid Trichopters	n/m2					6	10	11	10
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	264	766	635	832	83	394	474	885
Biomassa Mollusca	mg AVGD/m2	9849	30488	48540	4133	5843	6367	3047	1175
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	9849	15652	23387	4133	5843	6108	3469	1175
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2		14836	25164			259	449	
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	41	241	183	124	83	354	84	274
Aantal soorten Chironomidae			2	3	1	4	2	6	2
Dichtheid Chironomidae	n/m2	142	117	44	261	170	1083	401	344
Biomassa Chironomidae	mg AVGD/m2	41	241	183	124	83	354	84	274
Chironomus bernensis werkelijk geteld aantal					0	1	0	1	
mentumafwijking %	%								
Chironomus plumosus agg werkelijk geteld aantal				3	3	0	1		
mentumafwijking %	%			22	38				
Aantal soorten Oligochaeta		2	2	2	6	1	4	3	4
Dichtheid Oligochaeta	n/m2	176	50	29	328	183	150	76	200
Dichtheid Tubificidae	n/m2	176	50	29	328	183	150	76	200
Biomassa Oligochaeta	mg AVGD/m2	264	766	635	832	83	394	474	885
Biomassa Tubificidae	mg AVGD/m2	264	766	635	832	83	394	474	885
Biomassa Chironomidae + Oligochaeta	mg AVGD/m2	1039	2642	1723	3283	405	1839	1496	3333
Aantal soorten Bivalvia				4	2	6		5	3
Aantal soorten Sphaerium + Pisidium		1	2	1	5		3	1	2
Biomassa Bivalvia	mg AVGD/m2	9849	15652	23387	4133	5843	6108	3469	1175
Biomassa Bivalvia (<3,3cm)	mg AVGD/m2	367	2086	1295	4133	5843	6108	3469	1175
Biomassa Drelssena	mg AVGD/m2		143	248			122	211	
Biomassa Corbicula	mg AVGD/m2	441	1487	1649	3771	5826	5360	3476	498
Biomassa Sphaerium-soorten	mg AVGD/m2					20	34		
Biomassa Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	225	193	141	362	37	606	269	173
Biomassa Sphaerium + Pisidium-soorten	mg AVGD/m2	225	193	141	362	37	606	269	173
Biomassa Anodonta + Unio	mg AVGD/m2	10144	13829	23273				504	873
Biomassa kleine Anadonta + Unio (<3,3cm)	mg AVGD/m2		263	456				504	873
Biomassa grote bivalven (>3,3cm)	mg AVGD/m2	10144	13566	23497					
Aantal soorten Gastropoda				1	1			1	1
Dichtheid Gastropoda	n/m2		11	10			17	29	
Biomassa Gastropoda	mg AVGD/m2		14836	25164			259	449	
Aantal bijzondere soorten: Eph.+Trich.+Plec.					0	1	1	1	
Dichtheid bijzondere soorten	n/m2				6	10	11	10	
d.Chir./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,1198	0,4778	0,1746	0,2861	0,1097	0,6879	0,1288	0,5091
d.Chiron./d.Chiron. + Procladius			0,7857	0,2575	0,0398	0,0351	0,0556	0,0962	0,0862
d.Olig./d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,1889	0,1815	0,0706	0,3756	0,0846	0,1052	0,0732	0,2891
d.Chir./d.Chir. + Tubificidae		0,2570	0,7090	0,1509	0,4226	0,0539	0,8627	0,1058	0,6379
d.Bivalvia/d.Chir. + Olig. + Bivalvia		0,2800	0,3407	0,1433	0,3382	0,1922	0,2069	0,0602	0,2018
Simpson Index		0,1536	0,1396	0,0453	0,1180	0,0211	0,2695	0,1376	0,2085
Shannon-Wiener Index		0,6134	2,1486	0,3492	2,4708	0,1502	1,9606	0,4134	1,9889
									0,1728

Bijlage 7. Determinatieverantwoording

Van iedere soort is vermeld met welk determinatiewerk het is gedetermineerd.

Bijlage 7 soortsverantwoording

taxon	Literatuur	Analist 1	Analist 2	Controle mbv referentie
Oligochaeta				
<i>Branchiura sowerbyi</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu		
<i>Eiseniella tetraedra</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	tvh	dte	
Enchytraeidae	Brinkhurst & Jamieson, 1971	tvh	dte	
<i>Limnodrilus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu	dte	
<i>Limnodrilus claporedeianus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu	dte	
<i>Limnodrilus hoffmeisteri</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu	dte	
<i>Limnodrilus udekemianus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu		
<i>Nais elinguis</i>	Sperber, 1950	jmu	0	
<i>Potamothrix hammoniensis</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	dte	jmu	
<i>Potamothrix moldaviensis</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu	dte	
<i>Psammoryctides barbatus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	tvh	0	
<i>Quistadrilus multisetosus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu	dte	
<i>Rhyacodrilus coccineus</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	tvh	0	
<i>Tubifex tubifex</i>	Brinkhurst & Jamieson, 1971	jmu		
Tubificidae met haaborstels	Brinkhurst, 1971	jmu	dte	
Tubificidae zonder haaborstels	Brinkhurst, 1971	jmu	dte	
Polychaeta				
<i>Hypania invalida</i>	Hartmann-Schröder, 1996	mja	tvh	x
<i>Nereis</i>	Hartmann-Schröder, 1996	dte	0	
Hirudinea				
<i>Erpobdella octoculata</i>	Drescher & Higler, 1982	tvh	0	
<i>Helobdella stagnalis</i>	Drescher & Higler, 1982	tvh	0	
<i>Piscicola geometra</i>	Drescher & Higler, 1982	tvh	0	
<i>Theromyzon tessulatum</i>	Drescher & Higler, 1982	tvh	0	
Crustacea				
<i>Corophium</i>	Brink, van den & Van der Velde, 1991	dte	mwi	
<i>Corophium curvispinum</i>	Brink, van den & Van der Velde, 1991	dte	mwi	
<i>Corophium multisetosum</i>	Brink, van den & Van der Velde, 1991	dte	mwi	
<i>Dikerogammarus villosus</i>	Carausu et al., 1953	dte	mwi	
<i>Gammarus</i>	Pinkster & Platvoet, 1986	dte	mwi	
<i>Gammarus tigrinus</i>	Pinkster & Platvoet, 1986	dte	mwi	
<i>Jaera istri</i>	Veuille, 1979	dte	tvh	
<i>Orconectes limosus</i>	Holthuis & Heerbout, 1986	dte		
Diptera excl. Chironomidae				
<i>Ceratopogonidae</i>	De Pauw & Vannevel, 1991	tvh	mwi	
Chironomidae				
<i>Chaetocladius piger agg</i>	Moller Pillot, 1984b	mwi		
<i>Chironomus</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Chironomus bernensis</i>	Vallenduuk et al., 1995	mwi	tvh	
<i>Chironomus plumosus agg</i>	Vallenduuk et al., 1995	mwi	tvh	
<i>Cladopelma laccophila gr</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	dte	
<i>Cladotanytarsus</i>	Klink, 1981	mwi	dte	
<i>Cryptochironomus</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Cryptotendipes</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Einfeldia carbonaria</i>	Moller Pillot, 1997	mwi	tvh	x
<i>Harnischia</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Kloosia pusilla</i>	Moller-Pillot & Vallenduuk, 1995	mwi	jmu	x
<i>Paratendipes albimanus gr</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	dte	
<i>Phaenopsectra</i>	Moller-Pillot, 1984a	mwi		
<i>Polypedilum nubeculosum agg</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Polypedilum scalaenum</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Procladius</i>	Moller Pillot, 1984a	mwi	tvh	
<i>Prodiamesa olivacea</i>	Moller Pillot, 1984b	mwi	tvh	
<i>Tanytarsus</i>	Klink, 1981	mwi	tvh	
Mollusca				
<i>Anodonta anatina</i>	Jansen & De Vogel, 1965	tvh		
<i>Bithynia tentaculata</i>	Geene, 1989	tvh		
<i>Corbicula fluminalis</i>	Bij de Vaate ref. materiaal	jmu	tvh	x

Bijlage 7 soortsverantwoording

	Bij de Vaate ref. materiaal	jmu	tvh	x
<i>Corbicula fluminea</i>				
<i>Dreissena polymorpha</i>	Jansen & De Vogel, 1965	tvh	tvh	
<i>Ferrissia wautieri</i>	Geene, 1989	tvh	0	
<i>Pisidium</i>	Geene, 1989	tvh	0	
<i>Pisidium casertanum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium casertanum plicatum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	x
<i>Pisidium casertanum ponderosum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	x
<i>Pisidium crassum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium henslowanum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium moitessierianum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium nitidum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium subtruncatum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pisidium supinum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Pseudanodonta complanata</i>	Gittenberger e.a. 1998	tvh	0	
<i>Sphaeriidae</i>	Gittenberger e.a. 1998	jmu	tvh	
<i>Sphaerium corneum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Sphaerium solidum</i>	Piechocki, 1989	jmu	tvh	
<i>Unio pictorum</i>	Jansen & De Vogel, 1965	tvh	jmu	
<i>Unio tumidus</i>	Jansen & De Vogel, 1965	tvh	jmu	
<i>Valvata piscinalis</i>	Geene, 1989	tvh	jmu	
<i>Viviparus viviparus</i>	Geene, 1989	0	0	
Ephemeroptera				
<i>Caenis luctuosa</i>	Macan, 1979	tvh	0	
Neuroptera				
<i>Sialis lutaria</i>	Elliot, 1977	tvh	0	
Trichoptera				
<i>Ecnomus tenellus</i>	Edington & Hildrew, 1995	mja	0	
<i>Glyphotaelius pellucidus</i>	Lepneva, 1971	jmu	0	
<i>Lype</i>	Edington & Hildrew, 1991	dte	tvh	
<i>Lype reducta</i>	Edington & Hildrew, 1995	jmu	tvh	

